

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/114/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200026
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7017200026.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: POTRUBIE, a.s., so sídlom Mládežnícka 2, 040 15 Košice, IČO: 36 175 421 právne zastúpený JUDr. Vlastimilom Klepáčom, advokátom, so sídlom Krmanova 16, 040 01 Košice, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 50839-2/2016-BA zo 7. novembra 2016, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č.k. 1Sa/2/2017 z 1. júna 2018, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Žalobca má nárok na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom č.k. 1Sa/2/2017 z 1. júna 2018 zrušil rozhodnutie žalovanej č. 50839-2/2016-BA zo 07.11.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 700-3412131716-GC04/16 zo 17.06.2016 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zmenila výrok prvostupňového rozhodnutia tak, že penále sa predpisuje odo dňa nasledujúceho po dni predchádzajúcej kontroly (dňa 15. september 2015) do dňa, ktorý predchádzal dňu zverejnenia uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku. V ostatnom prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Prvostupňovým rozhodnutím pobočka Košice predpísala žalobcovi penále za obdobie február 2015, marec 2015, apríl 2015, máj 2015, jún 2015, júl 2015 na základe príjmov vyplatených v apríli 2015 v sume 24 784,19 € vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenia a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné a

povinné príspevky“) vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a povinných príspevkov do dňa začatia kontroly.

2. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že z obsahu spisovej dokumentácie žalovanej, ako aj súhlasných tvrdení účastníkov konania vyplýva, že uznesením sp. zn. 31R/2/2015 zo dňa 07.09.2015, zverejneným v Obchodnom vestníku dňa 14.09.2015, Okresný súd Košice I začal reštrukturalizačné konanie žalobcu. Ďalším uznesením zo dňa 02.10.2015, zverejneným v Obchodnom vestníku dňa 09.10.2015, bola povolená reštrukturalizácia žalobcu a veriteľa vyzvaní, aby v lehote do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie prihlásili svoje pohľadávky u správcu. Žalovaná v reštrukturalizácii prihlásila pohľadávku voči žalobcovi vo výške 184.269,09 eur vyplývajúcu z dlžného poistného a povinných príspevkoch za obdobie február 2015 až júl 2015. Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 31R/2/2015, zverejneným v Obchodnom vestníku dňa 10.06.2016, potvrdil reštrukturalizačný plán žalobcu.

3. Z článku 13.2 súdom schváleného reštrukturalizačného plánu, ktorý je súčasťou spisovej dokumentácie žalovanej na CD nosiči, dlžníka - žalobcu vyplýva, že žalovaná sa vzdala svojich v reštrukturalizácii uplatnených pohľadávok v časti 75 % ich výšky, takže zostatok týchto pohľadávok sa rovná 25 % ich výšky. Z článku III, prílohy č. 7B Dohody medzi dlžníkom a nezabezpečenými veriteľmi o zmene pohľadávok nezabezpečených veriteľov voči dlžníkovi, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou záväznej časti plánu, súčasne vyplýva, že došlo i k zmene splatnosti zostatku pohľadávok žalovanej (v ich zvyšnej časti 25 %) tak, že sú splatné v 18 štvrtročných splátkach. Prvá splátka sa stane splatnou dňa 30.09.2016 a posledná dňa 31.12.2020.

4. Podľa názoru krajského súdu penále je inštitút sankčného charakteru voči fyzickým a právnickým osobám povinným odvádzať poistné na sociálne poistenie, ktoré poistné neodviedli riadne a včas. Nie je zákonným úrokom z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky na poistné, ale samostatnou pohľadávkou, ktorá je vymáhateľná až jej právoplatným predpísaním žalovanou. Zákonodarcu nestanovil žalovanej lehotu, v ktorej bolo potrebné penále predpísať, avšak to neznamená, že reštrukturalizačné konanie by malo byť pre žalovanú irelevantné. Tiež ust. § 241 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, podľa ktorého na pokuty a penále platia ustanovenia § 142 ods. 6 a 7, § 143 ods. 3 a § 145 až § 147 o poistnom primerane a na povolenie splátok dlžných súm pokút a penále platí § 146 rovnako, je možné aplikovať len vo vzájomnej súvislosti s ďalšími právnymi predpismi. V prejednávanej prípad je zákon o konkurze a reštrukturalizácii lex specialis voči zákonu o sociálnom poistení, ktorý predstavuje lex generalis.

5. Reštrukturalizácia je definovaná ako zákonom riadený proces ozdravenia podniku, ktorého cieľom je uspokojenie veriteľov vo väčšom rozsahu ako pri konkurze a zároveň zachovanie prevádzky podniku. Zákon tu preto pripúšťa, aby prostredníctvom reštrukturalizačného plánu dochádzalo k rôznym zmenám v právach a povinnostiach dlžníka v reštrukturalizácii a jeho veriteľov. Jedným z opatrení potrebných na dosiahnutie cieľa reštrukturalizácie je aj predĺženie lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, alebo aj ich čiastočné odpustenie (§ 135 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Obsahom záväznej časti plánu je určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkmi plánu podľa tohto vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť a ako vyplýva z § 132 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých jeho účastníkov. Voči žalovanej sa plán stal účinný dňom zverejnenia uznesenia v Obchodnom vestníku. Týmto dňom zároveň došlo k zmene v záväzku žalobcu voči žalovanej - a to jednak k vzdaniu sa žalovanej ako veriteľa žalobcu svojich v reštrukturalizácii uplatnených pohľadávok v časti 75 % ich výšky, takže zostatok týchto pohľadávok sa rovná 25 % ich výšky a zároveň došlo k zmene splatnosti zostatku pohľadávok žalovanej (v ich zvyšnej časti 25 %) tak, že sú splatné v 18 štvrtročných splátkach, pričom prvá splátka sa stane splatnou dňa 30.09.2016 a posledná dňa 31.12.2020. Žalovaná preto podľa názoru krajského súdu pochybila, ak súdom schválený reštrukturalizačný plán, ako právnu skutočnosť, s ktorou sa spája zmena obsahu žalobcovho záväzku,

nebrala do úvahy, a preto bolo podľa názoru súdu penále žalobcovi predpísané v rozpore so zákonom.

6. Žalovaná (sťažovateľka) napadla rozsudok krajského súdu kasačnou sťažnosťou, v ktorej nesúhlasila s právnym posúdením veci krajským súdom. Podľa právneho názoru sťažovateľky do potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom existuje pohľadávka na poistnom a povinných príspevkoch v pôvodnej nezmenenej výške, a teda Sociálnej poisťovni nič nebráni v tom, aby predpísala penále v zmysle § 240 zákona o sociálnom poistení za kontrolované obdobie, vypočítané za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a povinných príspevkov, resp. odo dňa nasledujúceho po dni začatia predchádzajúcej kontroly, do dňa, ktorý predchádza dňu zverejnenia uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku, z pôvodnej celej výšky poistného a povinných príspevkov. Sťažovateľka má za to, že zmena pohľadávky na poistnom a povinných príspevkoch, čo sa týka jej výšky a splatnosti, nastáva až zverejnením uznesenia súdu o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku, t.j. zmena v počítaní penále sa dotýka až obdobia po zverejnení uznesenia súdu o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku. Za obdobie po zverejnení uznesenia súdu o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku už môže Sociálna poisťovňa predpísať penále len zo zostatku pohľadávky určenej v reštrukturalizačnom pláne po uplynutí zmenenej lehoty splatnosti v prípade nedodržania lehoty určenej v reštrukturalizačnom pláne. Žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalobca, ktorý považoval rozhodnutie krajského súdu za správne a v celom rozsahu súhlasil s názorom, že penále nie je zákonný úrok z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky na poistné, ale samostatnou pohľadávkou, ktorá je vymáhateľná až jej právoplatným predpísaním, a zákonodarca nestanovil žalovanému lehotu, v ktorej bolo potrebné penále predpísať, tak to neznamená, že reštrukturalizačné konanie by malo byť pre žalovanú irelevantné. Uvedol, že právny názor žalovanej vyslovený v kasačnej sťažnosti je v rozpore s účelom zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Žiadal kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

8. Dňa 03.10.2018 bolo kasačnému súdu doručené podanie sťažovateľky, ktorým oznámila kasačnému súdu, že ani po výzve na plnenie reštrukturalizačného plánu nedošlo zo strany žalobcu k úhrade splátky nezabezpečenej pohľadávky splatnej k 30.06.2018, čím sa stal tento reštrukturalizačný plán neúčinný.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný [§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (SSP)] preskúmal kasačnú sťažnosť bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

10. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a pripojeného administratívneho spisu sa kasačný súd stotožňuje s právnym názorom krajského súdu. Na zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu dodáva, že z reštrukturalizačného plánu potvrdeného uznesením Okresného súdu Košice I, sp.zn. 31R/2/2015, ktorý sa voči žalovanému stal účinným dňom zverejnenia uznesenia v Obchodnom vestníku, došlo k zmene v záväzku žalobcu voči žalovanej. Žalovaná ako žalobcov veriteľ sa vzdala v reštrukturalizácii uplatnených pohľadávok v časti 75 % ich výšky, čím došlo k zmene výšky pohľadávky na poistnom za relevantné obdobie a zároveň došlo k zmene splatnosti tejto pohľadávky. Splatnosť pohľadávky bola určená v 18 štvrtročných splátkach, pričom prvá splátka sa stala splatnou dňa 30.09.2016 a splatnosť poslednej splátky bola určená na 31.12.2020. Pohľadávka na poistnom žalovanej sa teda zmenila, čo do výšky aj splatnosti. Žalovaná nemala právo predpisovať penále z dlžného poistného vo výške pred zmenou pohľadávky, pretože v čase vydania preskúmaného rozhodnutia pohľadávka na poistnom žalovanej v takej výške už neexistovala a v súvislosti s novo dohodnutou výškou pohľadávky na poistnom žalobca ešte nebol v omeškaní.

11. Otázke oprávnenia Sociálnej poisťovne predpísať penále vzhľadom na zmenu splatnosti pohľadávky na poisťnom prihlásenej do reštrukturalizačného konania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky venoval v rozsudku sp.zn.: 9Sžsk/48/2017 z 27.06.2018, v ktorom okrem iného uviedol: „Kasačný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľky, že do potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom existuje pohľadávka na poisťnom a povinných príspevkoch v pôvodnej a nezmenenej výške, a teda zmena v počítaní penále sa dotýka až obdobia po zverejnení uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že v otázke penále je rozhodný skutkový a právny stav ku dňu vydania rozhodnutia, nie stav predchádzajúci tomuto dňu, nech už bol akýkoľvek.“ Kasačný súd sa v danom prípade nemá dôvod od uvedeného právneho názoru odkloniť.

12. Žalovaná v priebehu kasačného konania doručila súdu oznámenie o tom, že reštrukturalizačný plán sa stal neúčinným z dôvodu nezaplatenia splátky žalobcom v lehote určenej reštrukturalizačným plánom. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

13. Podľa § 452 ods. 1 SSP na konanie na kasačnom súde sa primerane použijú ustanovenia druhej časti tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Z uvedeného vyplýva, že pri preskúvaní rozhodnutí aj kasačný súd vychádza zo stavu, ktorý existoval v čase právoplatnosti preskúvaného rozhodnutia. V kasačnom konaní preto nemožno prihliadnuť na zmeny okolností, ktoré sa udiali až po právoplatnosti preskúvaného rozhodnutia správneho orgánu.

15. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

16. O trovách kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a úspešnému žalobcovi priznal úplnú náhradu trov kasačného konania.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.